

PRESSMEDDELANDE, 16-06-30

Ny rapport: Allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter i tobaksindustrins leverantörsled

40 miljoner människor runt om i världen arbetar med tobaksodling och förädling. En ny rapport från Swedwatch belyser sektorns omfattande utmaningar kring mänskliga rättigheter och miljö. Resultaten av Swedwatches fältstudie visar på barnarbete och överskuldssättning inom tobaksindustrin i Bangladesh.

För rapporten "Smokescreens in the Supply Chain" har Swedwatch intervjuat bangladeshiska arbetare som odlar tobak åt ett av världens största tobaksbolag, British American Tobacco (BAT). Företaget expanderar sina tobaksodlingar till nya marknader utan att ha genomfört adekvata riskanalyser med fokus på mänskliga rättigheter eller vidtagit åtgärder för att säkerställa att särskilt utsatta grupper och miljön skyddas.

- Tobaksindustrin är en högrisksektor ur människorättsperspektiv. Leverantörsleden är inte transparenta och problemen är inte identifierade och åtgärdade. Det finns risk för att det vi bevittnade inom BATs verksamhet i Bangladesh fortsätter och för att nyetablering leder till fortsatt exploatering och miljöförstöring, säger Frida Arounsavath, researcher på Swedwatch.

Även om tobakssektorn i teorin erbjuder väl behövda inkomstmöjligheter för småbönder ser verkligheten annorlunda ut: investeringskostnaderna är höga och när kontraktsmodellerna är bristfälliga blir bondens inkomst i slutet av säsongen oviss¹. I områden där inkomstalternativen är få riskerar bönder att försättas i en beroendeställning till företagen som ofta är oförutsägbara i sina inköpsprocesser.

- Tobaksbönderna löper risk att kvaliteten på deras varor nedgraderas, eller helt enkelt inte köps upp av företaget som kontrakterat dem. Det betyder att många bönder försätts i överskuldssättning. Enligt Swedwatches analys ökar det sannolikheten för bönder att hamna i skuldsaveri, så som begreppet definieras av ILO, säger Frida Arounsavath.

Tobaksodling innebär ofta även att böndernas familjer och inhyrda jordbruksarbetare får betala ett högt pris. Många barn, från lågstadieålder och uppåt, arbetar på fälten och utför uppgifter i odlingsprocessen som ofta är skadliga. Arbetet har negativ påverkan på barnens hälsa, välmående och skolgång.

Som svar på resultatet av Swedwatches studie betonade BATs huvudkontor i London de fördelar som tobaksodling genererar, och uppgav att den stora majoriteten av de problem som beskrivs i rapporten inte förekommer i företagets verksamhet. Enligt BATs eget system för leverantörskontroll i Bangladesh har inga incidenter av barnarbete eller skuldsaveri rapporterats.

- Transparensen längst ned i tobaksindustrins leverantörsled är låg. Här på tobaksfälten är riskerna för människor och miljö som störst. Swedwatch uppmanar BAT och andra tobaksbolag att öppet redovisa sina leverantörer och odlingsområden, säger Frida Arounsavath.

BAT är stora på den svenska börsen och är även en av Swedish Matches tobaksleverantörer. Swedwatch har tittat på vad det svenska tobaksbolaget gör för att hantera risker i hela leverantörskedjan. Swedish Matches hållbarhetspolicier är trovärdiga, men det är svårt att få tillräcklig insyn i hur företaget tillämpar dem i

¹ God praxis för kontraktsjordbruk kännetecknas av tydliga och läsbara kontrakt; öppenhet i produktionsvolym, prissättning och kvalitet; rättvis fördelning av investeringsrisken mellan bonde och företag; öppen dialog och klagomålsmekanismer. FAO, IFAD, UNIDROIT, 2015.

praktiken. Swedish Match har inte gett fullständiga svar på Swedwatchs frågor kring vilka leverantörer och odlingsregioner som ingår i leverantörskedjan.

Swedwatch lyfter fram ett antal rekommendationer. Tobaksbolag bör göra mer heltäckande riskanalyser samt säkerställa att leverantörskontroller sker av oberoende och certifierade granskare. Bolagen behöver vara mer öppna med sina affärsmodeller och ge mer insyn i hållbarhetsarbetet.

- Öppnare redovisning av leverantörer och produktionsförhållanden skulle inte minst ge svenska investerare, med placeringar i tobaksindustrin, insyn i hur bolagen hanterar risker för människor och miljö, säger Per Söderberg, policyrådgivare företagsansvar, Svenska Kyrkans internationella arbete.

BAT har tillhandahållit en omfattande kommentar på Swedwatchs rapport. Hela rapporten samt BATs fullständiga uttalande publiceras på Swedwatchs hemsida, www.swedwatch.org.

Vid frågor kontakta Åse Botha kommunikationsansvarig Swedwatch, ase@swedwatch.org, 0762 236 910, eller Per Söderberg, policyrådgivare företagsansvar, Svenska Kyrkans internationella arbete, per.soderberg@svenskakyrkan.se.